

Smer(y) v slovenskej politike

Pravicový model zavedený Dzurindom bol (a je) natoľko extrémistický, že vo veľkej časti spoločnosti prekonal aj odpor k „zlovestnému“ socializmu z rokov 1948 – 1989.

o spoločnosti strana 2

Informatika nie je len internet

Firmy zaoberajúce sa informačnými technológiami u nás sa väčšinou orientujú na diérske pôsobenie, predaj produktov. Nič nesignalizuje, že by chceli podporovať výskum na Slovensku.

s hosťom strana 4 a 5

Umenie, pravda a politika

Boh je dobrý. Boh je veľký. Môj Boh je dobrý. Bin Ládinov Boh je zlý. Saddámov Boh bol zlý, ak nejakého mal. Bol to barbar. Ja nie som diktátor. On je. Mám morálnu autoritu. Vidíte túto päť? To je moja morálna autorita.

o trendoch strana 10 a 11

HNUS A HANBA – 21. AUGUST 2006

STV má za sebou úplne obyčajný pondelok. Nadránom zopakovala Uragán, cez deň zopár opozieraných amerických a britských seriálov, ba našli sa aj dve hodiny pre tri diely americkej Superstar. A večer opäť seriály: napätie, vraždy, zábava, slzy dojatia. Na Dvojke plno repríz, zopár duchovných slov a repríza slávnostného koncertu k prijatiu SR do OSN z roku 1993. Tak vyzeral televízny 21. august.

JAKUB TOPOL

Aj pred 38 rokmi bolo v televízii plno napätia, strelby i smrti. Nebola to však „reality šou“, ale šokujúca, živá skutočnosť, ktorú prežívala prekvapená 15-miliónová krajina v srdci Európy, konečne po 20 rokoch úprimne a s nefalšovaným celospoločenským nadšením budujúca socializmus. Socializmus, aký má byť: na demokratických základoch, rešpektujúc slobodu slova, otvorený voči Východu i Západu, vychádzajúci z celospoločenskej solidarity a prevažne spoločenského vlastníctva v hospodárskej sfére. Socializmus, aký si ľudia naozaj želali.

Akoby sme po bezmála štyridsiatich rokoch na to mali zabudnúť. Na obdobie, ktoré dokazuje, že aj iný politický režim ako totalitný socializmus či akýkoľvek kapitalizmus je možný. Nie v teóriách, učebniciach, ideologických poučkách pre vymyté mozgy, ale v reálnom živote. Zdá sa, že na Slovensku mocní nechcú pripustiť, aby moderná lavica, ktorá by mohla chcieť zásadné zmeny dnešného režimu, mala „v rukách“ živú tradíciu, ktorá môže oslovit širokú verejnosť.

Pražská jar totiž stále nesie v sebe odkaz, na ktorý si staršia stredná generácia môže spomenúť na základe vlastnej skúsenosti. Rešpektovanie občianskych a politických slobôd, rozširovanie priestoru pre menšiny, búranie hraníc medzi ideologicky znepriatelenými táborami, sloboda kultúrnej tvorby, vyprázdnenie ciel s politickými väzňami ba aj oživenie ekonomiky a podpora individuálnej iniciatívy – to všetko bolo späť s komunistickým režimom. KSČ dokonca ten proces iniciovala bez tlaku zvonka.

Rok 1968 musí naďalej zostať v pamäti Slovákov ako jeden z najvýznamnejších medzníkov v našej histórii. To, ako sa k výročiu invázie komunistických armád postavila tento rok STV, je hanba a hnus. Aj v hlavnom vysielacom čase neraz siahne do archívu. Ako je možné, že z neho práve v pondelok nedokázala „vyloviť“ aspoň jediný film, dokument, program, ktorý by starším ľuďom pripomenul a mladším ukázal, že Slovensko prežívalo obdobie šťastného, spravodlivého a prosperujúceho socializmu? Bohužiaľ, asi práve preto. ■

AUTOR JE POLITOLÓG

August 1968, Bratislava

FOTO: JÁN LÖRINCZ/SITA

SPOMIENKY A. DUBČEKA NA 21. AUGUST

Utorok 20. augusta bol typický deň na konci augusta, teplý so zahmleným slnkom. Praha bola plná turistov, celé rodiny sa prechádzali v mestských parkoch alebo sedeli na lavičkách. Nielen mesto, ale celá krajina bola absolútne pokojná. Tisíce ľudí ešte dovolenkovali a desaťtisíce Čechov a Slovákov boli v zahraničí, využívajúc zrušenie cestovných obmedzení.

V noci pred agresiou, v pondelok, mala Anna bolesti – žľník sa opäť ozýval. V utorok ráno som ju musel znova odviezť do nemocnice. Keď sme sa ľúčili, pripomenul som jej, že mám poobede dlhú schôdzu, ale zajtra ju určite prídem pozrieť. Nevidel som nijaký dôvod, prečo by som to nemal splniť.

List od Brežneva

Schôdza predsedníctva, plánovaná na skoré popoludnie, mala byť posledná pred XIV. zjazdom, ktorý sa mal začať o tri týždne. Hlavnými bodmi programu boli návrhy zjazdovej správy, uznesenia a voľba nových členov ústredných orgánov strany. Keby sa bol zjazd konal za normálnych okolností, ako bol plánovaný, upevnil by výdobytky našej jari a pripravil pôdu na plnenie akčného programu a ďalšie reformy.

Schôdza sa začala krátko po druhej hodine poobede. Všetci členovia a kan-

didáti boli prítomní okrem Jozefa Lenárta, ktorý bol údajne chorý. (Zotavil sa veľmi rýchlo, lebo po polnoci už mal veľa povinností na sovietskom veľvyslanectve.) Tajomníci ústredného výboru tam boli tiež – Č. Císař, A. Indra, Z. Mlynář, V. Slavík, Š. Sádovský a O. Voleník. V straníckom systéme bol sekretariát dôležitým článkom. Jeho členovia však nemali právo hlasovať v predsedníctve, ak neboli jeho členmi. Rozhodovať o zásadných politických otázkach mohli jedenásti členovia predsedníctva: Kolder, Biľak, Švestka, Barbírek, Rigo, Piller, Smrkovský, Černík, Kriegel, Špaček a ja.

Okrem prípravy zjazdu bola na programe iba správa o politickej situácii, ktorú pripravilo nové oddelenie súhrnných informácií. Správu som prečítal a nenašiel som v nej nič nápadné. Ale dvaja účastníci predsedníctva – Kolder a tajomník ÚV Indra – na predchádzajúcej schôdzi navrhli, aby sa zo správy vyvodili nejaké závery, proti čomu nebo-

li námietky. Obaja títo muži sa na to dobrovoľne podujali. V porovnaní s prípravou dokumentov na nadchádzajúci zjazd strany mala táto záležitosť podružný význam a nevenoval som jej veľkú pozornosť.

Na kôpke pošty som mal aj list od Brežneva, ktorý mi doručil v nedeľu večer (asi o 22. hodine) sovietsky veľvyslanec Červonenko. Napriek nezvyčajnému času dodania nebolo v ňom nič naliehavé. Niektorí vedúci aktivisti „normalizačného“ obdobia, ako boli Husák a Biľak, ktorých nám nanútili po invázii, neskôr tvrdili, že list obsahoval výslovné ultimátum a jasné varovanie, že hrozí invázia. Také tvrdenie je falošné.

Prvé zvesti o invázii

V skutočnosti bol list iba opakovaním tých istých sťažností, ktoré Sovieti podávali už od februára, a málo sa líšil od predchádzajúcich sovietskych odkazov alebo telefonátov Brežneva.

(Pokračovanie na strane 12)